

Sygnatura akt III U 4/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 17-04-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Anna Walczak- Sarnowska**

Protokolant: sekretarka Monika Lewandowska

po rozpoznaniu w dniu 10-04-2014r. w Koninie

sprawy **R. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

na skutek odwołania **R. C.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 29.10.2013r. znak: (...)

I. Oddala odwołanie

II. Zasądza od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 60 zł - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego .

Sygn. akt **III U 4/14**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 października 2013 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w K. odmówił R. C. prawa do emerytury górniczej wskazując w uzasadnieniu, że nie spełnił on przesłanki koniecznej do przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 50a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którą jest udowodnienie co najmniej 25-letniego okresu pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ww. ustawy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył R. C. zaskarżając ją w całości i wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że R. C. przysługuje prawo do emerytury górniczej, ewentualnie
- 2) uchylenie przedmiotowej decyzji i przekazanie ZUS do ponownego rozpoznania,
- 3) przeprowadzenie dowodów wskazanych w odwołaniu,
- 4) zasądzenie od ZUS na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych,

zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych poprzez błędne przyjęcie, że ubezpieczony nie udokumentował wymaganego okresu 25 lat pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą, podczas gdy z analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynikają twierdzenia przeciwne.

W uzasadnieniu odwołujący podkreślił, że zaskarżona decyzja jest niesłuszna, albowiem od 1980 roku wykonywał na rzecz (...) S.A. oraz jego poprzednika prawnego (...) S.A. prace, które w świetle przepisów uważane są za pracę górniczą. Początkowo od dnia 9 września 1980 roku rozpoczął pracę w Oddziale (...) na stanowisku frezera, następnie – po zmianie nazwy oddziału – od dnia 1 lipca 2006 roku odwołujący pracował w Oddziale (...) (...) także na stanowisku frezera, od 1 listopada 2007 roku na stanowisku mechanika obróbki skrawaniem w Oddziale (...) (...), a od dnia 1 lipca 2011 roku do chwili obecnej pracuje na stanowisku mechanika na odkrywce w Oddziale (...) (...).

Odwołujący pokreślił, że pracując w charakterze frezera, a następnie mechanika obróbki skrawaniem wykonywał prace związane z remontami głównymi i podstawowymi maszyn i układu (...) na rzecz kopalni i górnictwa. Po zmianie nazwy oddziału oraz zmianie stanowiska pracy na mechanika obróbki skrawaniem wykonuje na rzecz kopalni te same prace co poprzednio na stanowisku frezera.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji, że odwołujący nie udowodnił co najmniej 25 lat pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, w tym co najmniej 15 lat pracy określonej w art. 50c ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

R. C. urodził się w dniu (...).

W dniu 9 września 1980 roku zatrudniony został w Kopalni (...) z siedzibą w T. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w T.) na stanowisku frezera. Od dnia 1 lipca 2006 roku oddział ten przekształcony został w Oddział (...) (...). Tam również odwołujący zajmował stanowisko frezera, a od dnia 1 listopada 2007 roku przeniesiony został na stanowisko mechanika obróbki skrawaniem.

W powyższych okresach zatrudnienia do obowiązków odwołującego (pomimo zajmowania różnych stanowisk) należało wykonywanie kanałków, zębatek, drutowanie, malowanie konstrukcji, taśmociągów, zwałowarek, koparek, a ponadto wykonywanie prac dla elektryków, tj. prac na silnikach. Obowiązki swoje R. C. wykonywał w warsztacie mechanicznym położonym około 500 m od wkopu. Czasami zdarzało się, że odwołujący wyjeżdżał na odkrywkę i zajmował się wówczas dopasowywaniem różnych części do maszyn, a także malowaniem konstrukcji oraz usuwaniem bieżących awarii.

Od dnia 1 lipca 2011 roku R. C. przeniesiony został na stanowisko mechanika na odkrywce w Oddziale (...) (...).

Komisja Weryfikacyjna (...) S.A. w odpowiedzi na wniosek R. C. z dnia 5 września 2012 roku o zaliczenie lat pracy w (...) (do 1 lipca 2011 roku) do pracy górniczej, odstąpiła od rozpoznania wniosku stwierdzając, że w okresie objętym wnioskiem odwołujący wykonywał prace na stanowiskach, które zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie są zaliczane do pracy górniczej na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nakładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych (...), na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do prac gospodarki

i ministerstwem właściwym do spraw Skarbu Państwa. Jednocześnie komisja wskazała, że cytowane z przepisów prawa Geologicznego i Górniczego definicje obszaru górniczego, terenie i zakładu górniczego nie mają bezpośredniego związku z zaliczeniem odwołującego do pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy określoną w wykazach stanowisk pracy górniczej stosownie do ustawy i nie mogą stanowić podstawy do wniosku.

W dniu 17 października 2013 roku R. C. wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej oświadczając, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, Jednocześnie odwołujący dołączył do wniosku zaświadczenie z dnia 27 września 2013 roku z (...) S.A. z siedzibą w T., w którym wymieniono poszczególne stanowiska jakie zajmował odwołujący.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że R. C. nie wykonywał przez co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wobec powyższego zaskarżoną decyzją z dnia 29 października 2013 roku odmówił R. C. prawa do emerytury górniczej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego i zgromadzonych w sprawie, dokumentów znajdujących się w aktach osobowych, w tym aktach osobowych R. R., a ponadto w oparciu zeznania odwołującego R. C. oraz świadków: A. S. (1) i A. S. (2).

Zeznania świadków: A. S. (1) i A. S. (2) Sąd uznał za wiarygodne. Świadczenie ci w sposób logiczny oraz wzajemnie się uzupełniający opisali charakter prac odwołującego w Kopalni (...) z siedzibą w T. podkreślając przy tym wyraźnie, że przede wszystkim pracował on na hali warsztatowej.

Zeznania odwołującego R. S. Sąd uznał za wiarygodne w części w której opisywał przebieg swojej pracy w Kopalni (...) w T., a szczególności jakie obowiązki wykonywał pracując w spornym okresie na stanowiskach frezera i mechanika obróbki skrawaniem. Zeznania te znalazły bowiem potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych, a nadto w zeznaniach ww. świadków. Sam odwołujący przyznał jednocześnie, że jego wyjazdy na odkrywkę były sporadyczne.

Zgromadzony w sprawie rzeczowy materiał dowodowy nie budził wątpliwości Sądu.

Natomiast z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych R. R. wynika, iż osoba ta otrzymała świadectwo wykonywania pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą, przy czym z treści tego świadectwa wynika, że przez ponad 15 lat wykonywał on prace na poszczególnych stanowiskach pracy na odkrywce. R. R. pracował bowiem jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku na koparkach i zwalówarkach zał. 3, pkt III, 7 – a więc na stanowiskach innych niż odwołujący. Z kolei zatrudnienie na stanowiskach ww. jako frezer, czy mechanik obróbki skrawaniem poza odkrywką nie zostały zaliczone jako praca górnicza. Zresztą każda sprawa ma charakter indywidualny, a zatem sytuacja zawodowa ww. pracowników (zresztą różna od sytuacji odwołującego) pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy.

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie jest rozstrzygnięcie, czy praca odwołującego w Kopalni (...) w T. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w T.) na stanowisku frezera i mechanika obróbki skrawaniem Oddziału (...), co w konsekwencji skutkuje przyznaniem mu prawa do emerytury górniczej. Należy zauważyć, iż jedynie okres pracy od dnia 1 lipca 2011 roku na stanowisku ślusarza na odkrywce został zaliczony jako okres pracy górniczej.

Zgodnie z treścią przepisu art. 50a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wg art. 50a ust. 2 tej ustawy, wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

W myśl art. 50c. 1 ust. 4 cyt. ustawy, za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą, zawiera załącznik nr 2 do Rozporządzenia tegoż Ministra z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (§ 2). Rozporządzenie zachowało moc na podstawie art. 194 ustawy o emeryturach i rentach w zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.

W załączniku nr 2 wymieniono m.in. stanowiska związane z przewozem złoża: pod poz. 7 konserwatora tras kolei górniczych na odkrywce, pod poz.17 operatora rozjazdów transportu szynowego na odkrywce, pod poz. 26 spawacz maszyn i urządzeń górniczych na odkrywce oraz spawacz zatrudniony w stałej grupie remontowej na odkrywce i jego pomocnik, pod poz. 28 torowozowca i robotnika torowy na odkrywce, czy pod poz. 32, rzemieślnika i innych robotników zatrudnionych stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych, w tym elektryków i mechaników, ale podkreślenia wymaga to, że chodzi o stanowiska bezpośrednio związane z urabianiem i bieżącą konserwacją agregatów i urządzeń wydobywczych.

Na takich stanowiskach odwołujący – w ww. spornym okresie – nie był zatrudniony.

W wyroku z dnia 16 marca 2011 roku, sygn. I UK 331/10 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przepisy normujące nabywanie prawa do emerytury górniczej muszą być wykładane ściśle, a dla oceny charakteru pracy górniczej nie mogą mieć decydującego znaczenia ani zakładowe wykazy stanowisk, ani protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone zatrudnienie jako pracę górniczą. Taka możliwość nie została bowiem w przepisach tych przewidziana.

Z przytoczonego brzmienia art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach wynika, że w jego rozumieniu pracą górniczą jest wyłącznie zatrudnienie przy pracach bezpośrednio łączących się z procesami związanymi z wydobywaniem kopalin, polegającymi na pozyskiwaniu złóż siarki i węgla brunatnego na odkrywce, a więc zatrudnienie przy pracach ściśle górniczych, do których zaliczono roboty górnicze przy urabianiu i ładowaniu (w

tym strzałowe i odwadniające), roboty transportowe przy przewozie nadkładu i złoża, miernicze oraz bieżące prace konserwacyjne utrzymujące sprawność techniczną agregatów i urządzeń wydobywczych.

Zatem nie każda praca w kopalni węgla brunatnego, która funkcjonalnie związana jest z eksploatacją odkrywki, jest pracą górniczą, uprawniającą do emerytury górniczej. Analiza pracy górniczej, powinna się koncentrować na ustawowych warunkach pracy górniczej określonych w art. 50c ustawy emerytalnej, a nie na samej nazwie stanowiska (np. wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 24 marca 2011 roku, sygn. I UK 320/10, z dnia 3 lutego 2012 roku, sygn. I UK 290/11).

Jak przekonująco orzekł Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 30 stycznia 2013 roku, sygn. III AUa 832/12, praca „na odkrywce”

w kopalniach węgla brunatnego (siarki) jest odpowiednikiem pracy

„w przodkach” pod ziemią i polega na zatrudnieniu przy pracach bezpośrednio łączących się z procesami związanymi z wydobywaniem kopalin, pozyskiwaniu złóż; istotne jest, aby prace wykonywane przez górnika były bezpośrednio związane z wykonywaniem czynności w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych, a pojęcie „inne prace w przodku” musi wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin.

Z analizy zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że w spornym okresie, tj. przed 1 lipca 2011 roku odwołujący R. C. pracował

w Oddziale (...) na stanowiskach frezera i mechanika obróbki skrawaniem, a do obowiązków odwołującego należało wykonywanie kanałków, zębatek, drutowanie, malowanie konstrukcji, taśmociągów, zwałowarek, koparek, a ponadto wykonywanie prac dla elektryków, tj. prac na silnikach. Jednocześnie z akt sprawy wynika, że obowiązki swoje R. C. wykonywał w warsztacie mechanicznym położonym około 500 m od wkopu. Czasami zdarzało się, że odwołujący wyjeżdżał na odkrywkę i zajmował się wówczas dopasowywaniem różnych części do maszyn, a także malowaniem konstrukcji oraz usuwaniem bieżących awarii.

Komisja Weryfikacyjna (...) S.A. odmówiła zaliczenia tego okresu pracy odwołującego do pracy w górnictwie.

A zatem charakter jego pracy w spornym okresie nie miał bezpośredniego związku z urabianiem kopalin, ładowaniem urobku, montażem, likwidacją i transportem obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów oraz robotach szybowych i nie można jej uznać za pracę o kwalifikowanym charakterze, aby uznać ją za pracę górniczą, w tym za równoznaczną ze stanowiskiem rzemieślnika, o którym mowa w pkt 26.

W ocenie Sądu, nie stanowiła ona pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy, nawet gdyby przyjąć, że praca ta odbywała się na odkrywce w kopalni (...).

W ocenie Sądu, odwołujący nie wykazał również, że stale pracował na odkrywce, gdyż przeczy temu zebranych w sprawie osobowy materiał dowodowy, w tym także zeznania samego odwołującego, z którego to materiału dowodowego wynika niezbicie, że jedynie czasami udawał się on bezpośrednio do wykopu.

Niespełnienie warunku legitymowania się wymaganym co najmniej 25-letnim okresem pracy górniczej łącznie z okresem pracy równorzędnej, czyni więc niezasadnym odwołanie wnioskodawcy, w którym wnioskował o zmianę decyzji i przyznanie prawa do górniczej emerytury.

Z uwagi na powyższe odwołanie wnioskodawcy Sąd uznał za nieuzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt. I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego (pkt. II wyroku) Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 2, § 6 i 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.)

SSO Anna Walczak – Sarnowska